

Reprezentatywność europejskich organizacji partnerów społecznych: sektor audiowizualny

Streszczenie

Wprowadzenie

Celem badania jest dostarczenie informacji niezbędnych do wspierania sektorowego dialogu społecznego w sektorze audiowizualnym. Prowadzona na zlecenie Komisji Europejskiej seria badań reprezentatywności w ramach Europejskiego Obserwatorium Stosunków Przemysłowych (EIRO) ma za zadanie wskazywać reprezentatywne stowarzyszenia partnerów społecznych, z którymi należy przeprowadzać konsultacje na mocy postanowień Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE). W związku z tym w ramach badania zidentyfikowano odpowiednie krajowe organizacje partnerów społecznych w sektorze audiowizualnym w oparciu o podejście zarówno odgórne (sporządzając wykaz członków stowarzyszeń europejskich), jak i oddolne – za pośrednictwem korespondentów krajowych EIRO.

Skuteczność europejskiego dialogu społecznego zależy od reprezentatywności odpowiednich krajowych podmiotów z sektora – w dialogu na szczeblu europejskim mogą uczestniczyć jedynie stowarzyszenia w dostatecznym stopniu spełniające to kryterium.

Stowarzyszenie krajowe uznaje się za odpowiednie stowarzyszenie reprezentujące interesy związane z sektorem, jeżeli spełnia następujące kryteria:

- obszar działalności stowarzyszenia jest związany z przedmiotowym sektorem;
- stowarzyszenie jest regularnie zaangażowane w rokowania zbiorowe związane z sektorem albo jest powiązane z którymś z właściwych stowarzyszeń działających w interesie ogólnoeuropejskim.

Stowarzyszenie europejskie uważa się za odpowiednie stowarzyszenie reprezentujące interesy związane z sektorem, jeżeli znajduje się w opracowanym przez Komisję wykazie organizacji reprezentujących interesy, z którymi prowadzi się konsultacje na podstawie art. 154 TFUE, lub uczestniczy w europejskim dialogu społecznym dotyczącym danego sektora, lub zwróciło się z wnioskiem o przeprowadzenie konsultacji na podstawie art. 154.

Określanie sektora

Do celów niniejszego badania sektor audiowizualny definiuje się zgodnie ze statystyczną klasyfikacją działalności gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej

(NACE Rev. 2), aby zapewnić porównywalność wyników pomiędzy krajami. Bardziej szczegółowo przedmiotowy sektor jest określony kodami NACE J 59 (działalność związana z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych) oraz J 60 (nadawanie programów ogólnodostępnych i abonamentowych).

Szczególne warunki sektora audiowizualnego, który w szeregu państw opiera się głównie na przedsiębiorstwach świadczących publiczne usługi nadawcze, doprowadziły do podjęcia decyzji o uwzględnieniu w badaniu przedsiębiorstw, które świadczą publiczne usługi nadawcze, jako organizacji pracodawców. Ponadto pewne pojedyncze przedsiębiorstwa prywatne, które są stowarzyszone z organizacją europejską związaną z przedmiotowym sektorem, zostały uwzględnione ze względu na ich znaczenie w tym sektorze.

Kontekst gospodarczy

Charakterystyka zatrudnienia

Według przeprowadzonego przez Eurostat badania siły roboczej w drugim kwartale 2012 r. w UE-27 w przedmiotowym sektorze zatrudnionych było ponad 760 000 osób. Około 60% pracowników stanowili mężczyźni, przy czym 52% z nich miało wykształcenie wyższe (w porównaniu z 29% ogółu zatrudnionych w UE), a 21% zatrudnionych było na umowę o pracę na czas określony (w porównaniu z 12% ogółu zatrudnionych w UE). W sektorze tym dominują małe i średnie przedsiębiorstwa. Charakteryzuje się on wysokimi wskaźnikami samozatrudnienia, zatrudnienia w niepełnym wymiarze czasu pracy, nietypowych form zatrudnienia i pracy w niestandardowych godzinach.

Ostatnie zmiany

Zgodnie z danymi Eurostatu recesja gospodarcza nie miała poważnego negatywnego wpływu na poziom zatrudnienia w sektorze audiowizualnym w UE-27 – wzrost zatrudnienia był ogólnie stosunkowo stabilny. Na poziomie podsektora i na szczeblu krajowym istnieją jednak znaczne różnice. Podczas gdy sektor nadawania programów ogólnodostępnych i abonamentowych wykazywał wysoki wzrost zatrudnienia na początku kryzysu w 2009 r., w sektorze produkcji przeprowadzano redukcję zatrudnienia. Kiedy natomiast w sektorze produkcji poziom zatrudnienia ponownie wzrósł, zatrudnienie w

sektorze nadawania programów ogólnodostępnych i abonamentowych zmalało.

Krajowy poziom reprezentacji interesów

Związki zawodowe

Zidentyfikowano w sumie 169 związków zawodowych związanych z sektorem, które spełniają kryteria uwzględnienia w badaniu reprezentatywności, co świadczy o systemie pluralistycznym. We wszystkich 27 państwach istnieją przynajmniej dwa związki zawodowe lub organizacje pracowników związane z sektorem, a w większości państw co najmniej cztery. Wyjątek stanowi Francja, w której istnieje 21 organizacji uwzględnionych w badaniu. Sytuacja ta spowodowała, że organy francuskie zwróciły się do partnerów społecznych z prośbą o wyjaśnienie i uproszczenie ich systemu rokowań zbiorowych.

Skala rozmiarów organizacji pracowników jest bardzo zróżnicowana – zrzeszają od dwóch milionów osób (w przypadku niemieckiej organizacji ver.di, chociaż nie wszyscy jej członkowie należą do przedmiotowego sektora) do zaledwie kilku tuzinów. To znaczne zróżnicowanie odzwierciedla raczej różnice w rozmiarach gospodarki i kompleksowości obszaru działalności członków niż zdolność do przyciągania członków.

Organizacje pracodawców

Zidentyfikowano w sumie 148 organizacji pracodawców związanych z sektorem, które spełniają kryteria badania; liczba ta obejmuje 47 nadawców publicznych. W czterech państwach (Cypr, Czechy, Estonia i Litwa) nadawcy publiczni byli jedynymi organizacjami, które odnotowano, i nie wykryto innych sektorowych organizacji pracodawców, które wchodziłyby w zakres badania.

Tylko jedno z 26 państw, w odniesieniu do których przekazano informacje na temat sytuacji w dziedzinie organizacji związanych z sektorem, posiada jedną organizację (Malta). Tym samym zarówno po stronie pracowników, jak i pracodawców dominują pluralistyczne systemy stowarzyszeń, chociaż w przypadku pracowników ma to miejsce w większym stopniu niż wśród pracodawców.

Rokowania zbiorowe

W większości państw objętych analizą zasięg rokowań zbiorowych jest mocno spolaryzowany i niewielki. W około jednej czwartej państw, w odniesieniu do których dostępne były dane dotyczące tego zagadnienia (głównie w państwach, w których istnieją praktyki rokowań zbiorowych przy współdziałaniu wielu pracodawców), zasięg rokowań zbiorowych jest duży, podczas gdy w co najmniej połowie państw objętych badaniem zasięg ten jest bardzo mały. Państwami o dużym zasięgu są przede wszystkim kraje skandynawskie (Dania, Szwecja), jak również Austria, Belgia, Francja i Włochy.

Po obu stronach sektora istnieje pewien odsetek organizacji, które nie są zaangażowane w rokowania zbiorowe. Po stronie pracowników odsetek ten wynosi od jednej piątej w przypadku EURO-MEI do jednej czwartej w przypadku EuroFia oraz aż do jednej trzeciej w przypadku EFJ. Po stronie pracodawców w rokowaniach zbiorowych nie uczestniczy dwie trzecie

organizacji należących do AER, jak również połowa organizacji należących do FIAPF.

Europejski poziom reprezentacji interesów

Stowarzyszeniami europejskimi z sektora audiowizualnego umieszczonymi przez Komisję Europejską w wykazie organizacji partnerów społecznych, z którymi należy prowadzić konsultacje na podstawie art. 154 TFUE, są Europejska Federacja Związków Zawodowych Pracowników Kultury, Sztuki i Mediów (EURO-MEI), Europejska Federacja Dziennikarzy (EFJ), europejska sekcja Międzynarodowej Federacji Artystów Wykonawców (EuroFIA) i Międzynarodowa Federacja Muzyków (FIM) jako przedstawiciele pracowników oraz Europejska Unia Nadawców (EBU), Konfederacja Europejskiego Przemysłu Papierniczego (CEPI), Stowarzyszenie Europejskich Nadawców Radiowych (AER) i Międzynarodowa Federacja Zrzeszeń Producentów Filmowych (FIAPF) jako przedstawiciele pracodawców.

Jeżeli chodzi o organizacje pracowników, do EURO-MEI należy 45 bezpośrednich członków stowarzyszonych z 27 państw objętych badaniem, z których 40 uczestniczy w rokowaniach zbiorowych; do EFJ należy 39 bezpośrednich członków stowarzyszonych, z których 23 uczestniczy w rokowaniach zbiorowych; do EuroFIA należy 32 bezpośrednich członków stowarzyszonych, z których 24 uczestniczy w rokowaniach zbiorowych, a do FIM należy 26 bezpośrednich członków stowarzyszonych, z których 20 uczestniczy w rokowaniach zbiorowych.

Jeżeli chodzi o organizacje pracodawców, do EBU należy 46 bezpośrednich członków stowarzyszonych z 27 państw objętych badaniem, z których 44 uczestniczy w rokowaniach zbiorowych; do CEPI należy 15 bezpośrednich członków stowarzyszonych, z których 10 uczestniczy w rokowaniach zbiorowych; do AER należy dziewięciu bezpośrednich członków stowarzyszonych, z których trzech uczestniczy w rokowaniach zbiorowych, a do FIAPF należy 10 bezpośrednich członków stowarzyszonych, z których pięciu uczestniczy w rokowaniach zbiorowych.

Znaczna liczba związanych z danym sektorem organizacji pracodawców w Unii Europejskiej nie należy do żadnej z organizacji działających w interesie ogólnoeuropejskim, które uwzględniono w przedmiotowym badaniu.

Wnioski

Analiza ogólna i oddolna sektora audiowizualnego w państwach UE-27 wskazuje na to, że najważniejszymi w całej UE przedstawicielami pracodawców i pracowników w sektorze audiowizualnym są EURO-MEI, EFJ, EuroFIA i FIM po stronie pracowników oraz EBU, CEPI, AER i FIAPF po stronie pracodawców.

Dalsze informacje

Sprawozdanie *Representativeness of the European social partner organisations: Audiovisual sector (Reprezentatywność europejskich organizacji partnerów społecznych: sektor audiowizualny)* znajduje się na stronie <http://www.eurofound.europa.eu/eiro/studies/tn1202044s/index.htm>.

Aby uzyskać dodatkowe informacje, proszę skontaktować się z urzędnikiem ds. informacji Camillą Galli da Bino pod adresem gdb@eurofound.europa.eu.